

## Jordbruksutskottets yttrande

1981/82: 3 y

om vissa följdmotioner till proposition 1981/82: 113 om program för regional utveckling och resurshushållning

### *Till arbetsmarknadsutskottet*

Genom beslut den 13 april 1982 har arbetsmarknadsutskottet berett jordbruksutskottet tillfälle att yttra sig över motionerna 1981/82: 2334, 1981/82: 2342 och 1981/82: 2348 yrkande 1.

I motion 1981/82: 2334 av Axel Andersson m. fl. (s) yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om planering och programsamarbete på det skogliga området,
2. att riksdagen hos regeringen begär redovisning av vilka åtgärder som vidtagits i anledning härav,
3. att i den mån uppnåendet av motionens syfte beträffande ett effektivt resursutnyttjande fordrar riksdagens medverkan regeringsförslag härför snarast föreläggs riksdagen,
4. att riksdagen beslutar att motionen överlämnas till den pågående allmännsutredningen för beaktande i de delar som berör utredningens arbete.

I motion 1981/82: 2342 av Filip Johansson och Arne Lindberg (båda c) yrkas att riksdagen hos regeringen begär en utredning angående möjligheterna att lokalisera den centrala rennäringsenheten från Jönköping till Jokkmokk.

I motion 1981/82: 2348 av Per-Axel Nilsson (s) och Gunhild Bolander (c) yrkas, såvitt nu är i fråga (yrkande 1), att riksdagen hos regeringen begär en skyndsam översyn av bestämmelserna för lokaliseringsstöd så att sådant stöd kan utgå för uppförande av växthus enligt samma villkor som gäller för kommunala industrilokaler.

Utskottet får med anledning härav anföra följande.

*Allmänningsskogar.* Motion 2334 tar närmast sikte på skogsbrukets roll inom den regionala planeringen och samordningen. Motionärerna anför att det i många trakter inom de föreslagna stödområdena A och B finns otillräckligt utnyttjade resurser i form av alltför litet eller inte alls ianspråktaga men i praktiken utnyttjbara skogsmarker, maskinkapital och – inte minst – arbetskraft. Det framstår för motionärerna som ett självklart samhällsekonomiskt och socialt krav att dessa resurser snarast disponeras aktivt på ett helt annat sätt än vad som f. n. sker. I motionen framhålls i

sammanhanget att de s. k. allmänningsskogarna i Norrland och Dalarna är välskötta och med hänsyn till sina lägen högproducerande, välorganiserade enheter som ger jämn avkastning och nettovinst. Med hänsyn till den betydelse och det stöd i pengar allmänningsskogarna i de föreslagna stödområdena A, B och C svarar för inom de areella näringarna anser motionärerna att dessa enheter på lämpligt sätt bör infogas i den länsvisa och kommunala planeringen och programarbetet.

Utskottet vill framhålla att gällande av riksdagen år 1979 fastställda riktlinjer för skogspolitiken bl. a. innebär att statligt ekonomiskt stöd av främst regionalpolitiska skäl kan utgå till vissa åtgärder som i och för sig kan vara föreskrivna i skogsvårdslagstiftningen men som med hjälp av stöd kan bli utförda på ett kvalitativt bättre sätt. Ett särskilt skogligt stödområde har lagts fast, inom vilket regionalpolitiskt motiverat stöd kan utgå. Som anförs i proposition 1981/82: 113 om program för regional utveckling och resurshushållning finns sålunda förutsättningar för ett från regionalpolitiska utgångspunkter inriktat arbete på skogsbrukets område. I motionen berörs bl. a. behovet av ett aktivare skogsbruk i områden med omfattande s. k. 5:3-skogar, alltså skogar som enligt 5 § 3 skogsvårdslagen (1979: 429) är så glesa eller till så stor del består av för marken olämpligt trädslag att deras tillväxt är avsevärt lägre än den tillväxt som är möjlig. Utskottet får i anslutning härtill erinra om att riksdagen hösten 1981 beslöt att kraftigt förbättra möjligheterna till bidrag till skogsodling efter avverkning av lågproducerande bestånd. Insatserna som skulle planeras för en 15-årsperiod berör till större delen områden i Norrland (prop. 1981/82: 30 bil. 5, JoU 1981/82: 8, rskr 1981/82: 29).

Som anförs i motionen är lagstiftningen angående häradsallmänningar och allmänningsskogar i Norrland och Dalarna föremål för översyn inom allmänningsutredningen (Jo 1979: 04). Utredningen skall bl. a. undersöka vilka möjligheter det kan finnas att i framtiden använda medel från avkastningen från ifrågavarande skogsbruk så att de kommer bygden till godo. Utskottet anser för sin del lämpligt att motion 2334 överlämnas till allmänningsutredningen för övervägande.

*Lokaliseringen av den centrala rennärsadministrationen.* Enligt motion 2342 bör riksdagen hos regeringen begära en utredning angående möjligheterna att lokalisera den centrala rennärsenheten från Jönköping till Jokkmokk. En sådan lokalisering skulle enligt motionärernas mening ytterligare förstärka ambitionen att till sistnämnda plats knyta en samisk enhet, som därifrån bevakar och tillvaratar samernas intressen.

Lantbruksstyrelsen är central förvaltningsmyndighet för ärenden om bl. a. rennäringen. För lantbruksstyrelsens handläggning av rennärsfrågor finns inom styrelsens veterinär- och husdjursavdelning en särskild rennärsenhet inrättad. Inom enheten handläggs frågor om rennäringens rationalisering innefattande översiktlig planering, rådgivning, statliga stödåtgärder såsom bidrag, lånegarantier, avgångsvederlag m. m., marknads-

frågor, renslakt, avsättning av renprodukter m. m., renbeteskonventionerna med Norge och Finland, utnyttjande av mark ovan odlingsgränsen och inom renbetesfjällen samt sysselsättningsfrågor för samer.

F. n. ingår i rennäringsenheten två handläggARBefattningar och drygt en biträdestjänst. Härutöver har enheten tillgång till myndighetens gemensamma resurser inom områdena juridik, information, administration osv. Lantbruksstyrelsen inkl. rennäringsenheten är lokaliserad till Jönköping. Inom lantbruksstyrelsens organisationsplan men med placering i Luleå finns vidare en befattningshavare, som har till uppgift att samordna lantbruksverkets sysselsättningskapande åtgärder inom renskötselområdet. Vidare finns en rådgivare i rennäringsfrågor stationerad i Umeå.

Regionalt handläggs rennäringsfrågor inom lantbruksnämnderna i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län. Inom var och en av dessa nämnder finns en särskild rennäringsenhet. Lantbruksstyrelsens uppgift som central rennäringsmyndighet är av övergripande natur. Beslut av lantbruksverket i fråga om rennärning, sameby, ekonomiskt stöd, markförvaltning m. m. fattas i första hand av vederbörande lantbruksnämnd, som även har att svara för kursverksamhet och övriga direkta kontakter med rennäringsutövarna. Såvitt avser lantbruksnämnden i Norrbottens län sköts denna verksamhet från huvudkontoret i Luleå och från lokala rennäringskontor belägna på sex olika platser i länet, bl. a. i Jokkmokk. Rennäringsadministrationen är sålunda redan i dag i förhållandevis stor utsträckning decentraliserad till det aktiva renskötselområdet. Detta är naturligtvis inte ett skäl för att inte ytterligare utlokalisering av de administrativa funktionerna på rennäringsens område skulle kunna medföra vissa fördelar. Som framgår av proposition 1981/82: 113 (s. 169) anför sålunda industriministern efter samråd med jordbruksministern att det bör vara möjligt att utan påtagliga effektivitetsförluster på sikt förlägga lantbruksnämndens rennäringsenhet till Jokkmokk. Länsstyrelsen kommer enligt propositionen att få i uppdrag att utarbeta förslag till hur en sådan omlokalisering kan ske.

Utskottet vill erinra om att frågan om att förlägga den centrala rennäringsadministrationen till Jokkmokk var föremål för prövning även vid förra riksmötet med anledning av en motion i ämnet. Utskottet framhöll då (JoU 1980/81: 18, p. 2) att utskottet delade meningen att det så långt det var praktiskt möjligt borde vidtas åtgärder som ytterligare kunde underlätta den samiska befolkningens kontakter med den centrala rennäringsadministrationen. Utskottet ansåg bl. a. det motiverat att man i de fortsatta övervägandena på förevarande område även undersökte möjligheterna att lokalisera den centrala rennäringsadministrationen i närmare anslutning till renskötselområdet. Sambandet med annan viktig verksamhet på området, såsom forsknings- och försöksverksamheten vid Sveriges lantbruksuniversitet och statens veterinärmedicinska anstalt borde även uppmärksammas. Aktualiserade planer på att förlägga en renforskningsstation till Vindeln

ansågs även kunna ha betydelse i sammanhanget. Det borde ankomma på regeringen att närmare bestämma hur den förordade översynen bör genomföras.

Riksdagen gav som sin mening regeringen till känna vad utskottet sålunda anförde.

Utskottet, som hänvisar till nyss redovisade uttalanden från förra årets riksdagsbehandling, vill avslutningsvis fästa uppmärksamheten på att Svenska samernas riksförbund i skrivelse till arbetsmarknads- och jordbruksutskotten hävdar att en flyttning av den centrala rennäringsadministrationen till Jokkmokk inte bör genomföras. Förbundet förordar för sin del att lantbruksstyrelsens rennäringsenhet förläggs till Umeå.

*Stöd till växthusodlingen på Gotland.* I motion 2348 förordas att bestämmelserna om lokaliseringstöd ses över så att sådant stöd kan utgå för uppförande av växthus enligt samma villkor som gäller för kommunala industrilokaler. Motionärerna, som framhåller att det är i högsta grad önskvärt att nybyggnad av växthus sker på Gotland, anser att lokaliseringstöd är enda möjligheten att åstadkomma en önskvärd utbyggnad.

Enligt riksdagens beslut år 1979 utgår statligt stöd för att främja trädgårdsnäringsens rationalisering samt till åtgärder som möjliggör användning av andra bränslen än olja eller har bränslebesparande effekt inom trädgårdsföretag. Bestämmelserna härom återfinns i förordningarna 1979:427 resp. 1979:428. Rationaliseringsstödet lämnas i form av statlig lånegaranti och statsbidrag. Lånegaranti lämnas till alla åtgärder som effektiviserar produktionen inom näringen, till utvidgning, nyetablering och förvärv av företag samt till åtgärder i övrigt som bidrar till att målet för rationaliseringspolitiken uppfylls. Häri inkluderas stöd till samverkan inom näringen i olika former. Statsbidragsformen är förbehållen sådana investeringar som från samhällets synpunkt är särskilt angelägna. Två typer av sådana investeringar kan urskiljas. Den ena avser investeringar i speciella rationaliseringsåtgärder, exempelvis ny teknik och samverkan. Den andra avser investeringar i regioner där det från samhällets synpunkt är önskvärt att trädgårdsnäringsen utvecklas. Sistnämnda regionala rationaliseringsstöd, som kan utgå i samband med större investeringar i trädgårdsföretag, är begränsat till de fyra nordligaste länen samt till Ljusdals, Malungs, Vansbro, Älvdalens och Torsby kommuner. Stödet till energisparande åtgärder utgår i form av statsbidrag.

Därest av regionalpolitiska skäl ytterligare former av stöd till växthusodlingen befins motiverade, exempelvis på Gotland, vill utskottet för sin del förorda att eventuella åtgärder främst inriktas på sådana som är ägnade att förbilliga och rationalisera driften av befintliga företag, exempelvis genom stöd till anordningar för att tillvarata spillvärme o. d. Behovet av stöd till uppbyggnad av nya trädgårdsföretag eller utvidgning av sådana företag bör med hänsyn till näringens utsatta läge med stark utlandskonkurrens prövas utifrån en helhetsbild av trädgårdsnäringsens situation inom landet och

därför i första hand bedömas i enlighet med de för trädgårdsnäringen speciellt avsedda reglerna om finansieringsstöd.

Stockholm den 27 april 1982

På jordbruksutskottets vägnar  
SVANTE LUNDKVIST

*Närvarande:* Einar Larsson (c)\*, Svante Lundkvist (s), Arne Andersson i Ljung (m)\*, Maj Britt Theorin (s)\*, Börje Stensson (fp), Grethe Lundblad (s), Åke Wictorsson (s), Filip Johansson (c), Sven Eric Lorentzon (m), Håkan Strömberg (s)\*, Märta Fredrikson (c), Martin Segerstedt (s), Esse Petersson (fp), Jan Fransson (s)\* och Ingvar Eriksson (m).

\* Ej närvarande vid yttrandets justering.

